

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

NAUKA DLA
SPOŁECZEŃSTWA

Przedmiot: Biznes i Zarządzanie

Treści nauczania: Osoba przedsiębiorcza na rynku pracy – kariera zawodowa

Autor: mgr Urszula Anisiewicz

Studium przypadku

"Twoja pierwsza umowa. Studium przypadku o formach zatrudnienia i oszczędzaniu"

Józefów, 2024

Projekt „Biznes dla nastolatków” dofinansowany ze środków budżetu państwa przyznanych przez Ministra Edukacji i Nauki w ramach programu „Nauka dla Społeczeństwa II”

ZAWARTOŚĆ STUDIUM PRZYPADKU

1. Instrukcja
2. Cel case study
3. Plan realizacji case study
4. Treść case study
5. Formularz dla nauczyciela

INSTRUKCJA:

TEMAT	Twoja pierwsza umowa. Studium przypadku o formach zatrudnienia
ODNIESIENIE DO TREŚCI PROGRAMOWYCH	Cele kształcenia (Biznes i zarządzanie -wymagania ogólne Dz.U. 2023, poz.314) V.Osoba przedsiębiorcza na rynku pracy: kariera zawodowa, poszukiwanie pracy, rozmowa kwalifikacyjna, autoprezentacja, formułowanie opinii zwrotnej, etyka w pracy
OMÓWIENIE TREŚCI	W piątej części (osoba przedsiębiorcza na rynku pracy) uwaga uczniów koncentruje się na kształtowaniu i wzmacnianiu ich przyszłej pozycji na rynku pracy. W tym celu uczniowie analizują swoje kompetencje i porównują je z oczekiwaniami pracodawców oraz podejmują działania związane ze świadomym planowaniem swojej przyszłości (zarówno zawodowej, jak i edukacyjnej). W ramach realizacji tej części uczniowie rozwijają również kompetencje związane z aktywnym poszukiwaniem pracy
CZAS REALIZACJI	90 MINUT (2x 45 minut)

CEL CASE STUDY

Zrozumienie podstawowych kwestii związanych z nawiązaniem stosunku pracy, zarabianiem, formami zobowiązań podatkowo-ubezpieczeniowych oraz oszczędzaniem i inwestowaniem pieniędzy.

OPIS PRZEBIEGU

Uczniowie w mniejszych grupach badawczych wraz z bohaterką case study – Anią Kowalską - poznają realia rynku pracy w Polsce. Podejmują decyzje związane z wyborem formy zatrudnienia, decyzję o podleganiu ubezpieczeniom społecznym, poznają podstawowe zobowiązania podatkowe pracowników oraz decydują o przystąpieniu do Pracowniczych Planów Kapitałowych i poszukują sposobów na oszczędzanie i inwestowanie zarobionych pieniędzy.

WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI

1. Zdobyć wiedzę na temat najpopularniejszych form zatrudnienia oferowanych na rynku pracy oraz wad i zalet każdej z nich. Nabycie umiejętności rozpoznawania najkorzystniejszej formy zatrudnienia dla siebie.
2. Nabycie umiejętności opisywania oraz rozróżniania sposobów oszczędzania i inwestowania dostępnych dla młodych osób.
3. Nauka praktycznej wiedzy wyliczania płacy netto w zależności od wieku oraz formy zatrudnienia.
4. Zdobyć teoretycznej oraz praktycznej wiedzy dotyczącej Pracowniczych Planów Kapitałowych.

WYMAGANIA

1. Tablica do zapisywania pomysłów uczniów oraz najważniejszych wniosków z zajęć.
2. Wydrukowany w formacie A4 jeden egzemplarz case study.
3. Aranżacja sali lekcyjnej w taki sposób, aby uczniowie mogli usiąść w oddzielonych od siebie grupach kilkusobowych osobowych.

REALIZACJA CASE STUDY

1. Zapoznanie się przez uczniów z sytuacją przedstawioną w case study poprzez dokładne przeczytanie tekstu i refleksję dotyczącą problemu wyboru formy zatrudnienia.
2. Analiza porównawcza wskazanych form zatrudnienia poprzez samodzielne uzupełnienie załączonej tabeli nr 1 na podstawie wiedzy własnej oraz znalezionych informacji.
3. Określenie wad i zalet każdej ze wskazanych form zatrudnienia i wpisanie ich do tabeli porównawczej.
4. Refleksja oraz analiza wybranych form inwestowania i oszczędzania poprzez wypisanie wad i zalet wybranych form. Wybranie przez uczniów najbardziej odpowiednich form inwestowania lub oszczędzania dla bohaterki case study mając na względzie podaną awersję do ryzyka bohaterki.
5. Prezentacja na forum klasy decyzji o inwestowaniu przez wybrane grupy uczniów wraz z komentarzem nauczyciela oraz dyskusją na temat wyciągniętych wniosków i zaproponowanych rozwiązań.
6. Podsumowanie różnic pomiędzy umową zlecenia, a umową o pracę oraz dyskusja z uczniami na temat ich preferowanej formy zatrudnienia.

TREŚĆ CASE STUDY

CZĘŚĆ 1

Ania Kowalska, wasza starsza koleżanka, ma 23 lata i studiuje zarządzanie Akademii Nauk stosowanych WSGE w Józefowie. Na studiach odkryła swoją pasję do zarządzania zespołami ludzkimi postanowiła spróbować swoich sił w branży HR. Zgłosiła się do pracy w dziale HR w jednej z czołowych firm zajmujących się doradztwem personalnym.

Przypomniała sobie wskazówki z liceum dotyczące pisania CV i listu motywacyjnego. Po ich wysłaniu, dostała zaproszenie na rozmowę kwalifikacyjną. Przygotowując się do niej, sprawdziła dostępne informacje o firmie – gdzie działa, kim są jej klienci i kto zasiada w Zarządzie oraz najważniejsze osiągnięcia i co wyróżnia firmę na rynku. Dzięki temu, kilka dni po rozmowie, Ania otrzymała ofertę pracy z wynagrodzeniem 5000 zł brutto oraz pytanie o preferowaną formę zatrudnienia. Firma zaproponowała jej wybór między umową zlecenie a umową o pracę.

Ania prosi swoich przyjaciół (cała klasa) o pomoc w podjęciu decyzji.

Pomóżmy Ani przeanalizować wybór formy zatrudnienia, w zależności od wysokości otrzymanego wynagrodzenia, wypełniając poniższe tabelki:

Forma zatrudnienia	Wysokość wynagrodzenia brutto	Podatek dochodowy (PIT)	Wysokość składki na ubezpieczenia społeczne	Wysokość wynagrodzenia netto
Umowa zlecenie				
Umowa o pracę				

Pomóżmy Ani przeanalizować wybór formy zatrudnienia, w zależności od zalet i wad formy zatrudnienia, wypełniając poniższe tabelki: (Niech każda grupa zaproponuje po dwie wady i zalety, a następnie omówi je na forum klasy).

Forma zatrudnienia	zalety	wady
Umowa zlecenia	1.	1.
	2.	2.
Umowa o pracę	1.	1.
	2.	2.

TREŚĆ CASE STUDY

CZĘŚĆ 2

Ania po wnikliwej analizie dotyczącej wyboru formy zatrudnienia, zdecydowała się na podpisanie swojej pierwszej w życiu umowy o pracę. Jest jeszcze studentką, która nie ukończyła 26 roku życia, zatem za swoją pracę otrzymuje miesięczne wynagrodzenia netto w wysokości 3 926,19 zł.

Ania mieszka jeszcze z rodzicami, więc jej miesięczne koszty utrzymania są niskie. Na swoje drobne przyjemności (spotkanie z przyjaciółkami, kino i karnet fitness) wydaje około 1000zł. Ania jest bardzo przedsiębiorczą młodą kobietą, dlatego zastanawia się, co zrobić z pozostałą częścią pieniędzy. Jak je zainwestować, jednak Ania szuka możliwości oszczędzania/inwestowania o niewielkim stopniu ryzyka.

Dodatkowo dział kadr, odpowiadający za rozliczanie wynagrodzenia pracowników, zapytał Anię czy chce przystąpić do Pracowniczych Planów Kapitałowych (PPK). W sytuacji skorzystania z tej formy gromadzenia oszczędności Ania oraz jej pracodawca będą wpłacali na jej indywidualne konto w PPK po 2% wartości miesięcznego wynagrodzenia brutto.

Ania prosi swoich przyjaciół (cała klasa) o pomoc w podjęciu decyzji.

Pomóżmy Ani zdecydować:

1. Czy powinna przystąpić do PPK i jakie są zalety i wady korzystania z niego?

(Weźcie pod uwagę wysokość składki i dopłaty państwa. Skorzystajcie z oficjalnego portalu mojeppk.pl, żeby ustalić ile może dodatkowo zaoszczędzić na emeryturę przystępując do programu.)

2. Jakie znacie inne możliwości oszczędzania?
(Każda grupa niech zaproponuje dwie inne formy oszczędzania, podając po dwie zalety i wady każdej formy. Zastanówcie się nad ryzykiem związanym z wyborem takiej formy oszczędzania.)
3. Zaproponujcie inne formy inwestowania pieniędzy i krótko scharakteryzujcie je.

FORMULARZ DLA NAUCZYCIELA

TEMAT	Twoja pierwsza umowa. Studium przypadku o formach zatrudnienia
ODNIESIENIE DO TREŚCI PROGRAMOWYCH	Cele kształcenia (Biznes i zarządzanie -wymagania ogólne Dz.U. 2023, poz.314) V. Osoba przedsiębiorcza na rynku pracy: kariera zawodowa, poszukiwanie pracy, rozmowa kwalifikacyjna, autoprezentacja, formułowanie opinii zwrotnej, etyka w pracy
OMÓWIENIE TREŚCI	W piątej części (osoba przedsiębiorcza na rynku pracy) uwaga uczniów koncentruje się na kształtowaniu i wzmacnianiu ich przyszłej pozycji na rynku pracy. W tym celu uczniowie analizują swoje kompetencje i porównują je z oczekiwaniami pracodawców oraz podejmują działania związane ze świadomym planowaniem swojej przyszłości (zarówno zawodowej, jak i edukacyjnej). W ramach realizacji tej części uczniowie rozwijają również kompetencje związane z aktywnym poszukiwaniem pracy
CZAS REALIZACJI	90 MINUT (2x 45 minut)

INFORMACJE WSTĘPNE

Dzisiejsze case study pozwoli Wam się przygotować do postawienie pierwszych kroków na rynku pracy. Zmierzymy się z wyzwaniami, które już nie długo staną przed Wami i tym samym pomożecie sobie na swojej ścieżce kariery.

Bohaterką case study jest studentka Ania - 23 letnia koleżanka naszej klasy, która podejmuje pierwsze decyzje związane z podjęciem pracy. Wraz z nią uczniowie będą mierzyć się z wyzwaniami i decyzjami, które będzie musiała podjąć.

Co wybrać: umowę o pracę czy zlecenie?

Czy warto przystąpić do PPK?

Co zrobić z zaoszczędzonymi środkami?

ZADANIA NAUCZYCIELA/MODERATORA LEKCJI:

1. Wprowadzenie do studium przypadku i jego celów.
2. Wyznaczenie uczniom czasu na zapoznanie się z częścią pierwszą studium przypadku.
3. Odpowiedzi na pytania uczniów i wątpliwości związane z rozumieniem poleceń sformułowanych w ramach studium przypadku.
4. Bieżące wspieranie i kontrolowanie pracy uczniów i wskazywania kierunków szukania rozwiązania oraz możliwych źródeł informacji.
5. Moderowanie przedstawiania rozwiązań i dyskusji wokół postawionych w studium przypadku pytań.

SCENARIUSZ REALIZACJI LEKCJI:

Realizacja studium przypadku przewidziana jest na dwie godziny lekcyjne (2 x 45 min)

1. Podział uczniów klasy na kilkusobowe zespoły. Organizacja przestrzeni do pracy, rozdanie materiałów uczestnikom - 1 część studium przypadku (5 minut)
2. Czas uczniów na zapoznanie się z treścią studium przypadku i ewentualne pytania (5 min)
3. Analiza porównawcza wynagrodzenia netto w wybranych formach zatrudnienia. Wypełnienie przez uczniów tabeli nr 1. (10 min)
4. Prezentacja wypełnionej tabeli przez przedstawiciela jednego z zespołów. Korekta błędów i wyjaśnienia. (5 min)
5. Dyskusja w zespołach nt. wad i zalet wybranych form zatrudnienia
6. Omówienie pytań oraz narzędzi niezbędnych do wykonania zadania dotyczącego oszczędzania i inwestowania. (10 minut)
7. Praca i dyskusja w zespołach. Przygotowanie prezentacji (45 minut)
8. Prezentacja wyników wybranych zespołów (20 minut)
9. Podsumowanie (10 minut)

ODPOWIEDZI NA PROBLEMY ZAWARTE W CASE STUDY:

Analiza porównawcza wyboru formy zatrudnienia, w zależności od wysokości otrzymanego wynagrodzenia:

Forma zatrudnienia	Wysokość wynagrodzenia brutto	Podatek dochodowy (PIT)	Wysokość składki na ubezpieczenia społeczne	Wysokość wynagrodzenia netto
Umowa zlecenie	5 000zł	0 zł	0 zł	5 000zł
Umowa o pracę	5 000 zł	0 zł	1.073,81 zł Ubezpieczenie społeczne - 685,50 zł 1. Składka emerytalna (9,76%) - 488 zł 2. Ubezpieczenie rentowe (1,5%) - 75 zł 3. Ubezpieczenie chorobowe - (2,45%) - 122,50 zł Ubezpieczenie zdrowotne - 388,31 zł Podstawa składek - 4.314,50 zł (5000 - 685,50) 1. Składka zdrowotna (9%) - 388,31 zł	3 926,19zł

Wyjaśnienie do wycień z tabeli nr 1

1. Osoby młode, które nie ukończyły jeszcze 26. roku życia mają możliwość skorzystania z tzw. zerowego podatku PIT dla przychodów do kwoty 85.528,00 zł brutto.
2. Osoby objęte obowiązkiem zapłaty składek ZUS społecznych oraz składki zdrowotnej, chcące skorzystać z ulgi w PIT nie są zwolnione z obowiązku zapłaty należnych składek ubezpieczeniowych.
3. Uczniowie szkół ponadpodstawowych i osoby posiadające status studenta oraz nieskończony 26 rok życia zatrudnione na podstawie umowy zlecenie są zwolnione na podstawie przepisów prawa z opłat związanych z ubezpieczeniami społecznymi oraz ubezpieczeniem zdrowotnym.

Zalety i wady wybranych form zatrudnienia

Forma zatrudnienia	zalety	wady
Umowa zlecenia	1. Wynagrodzenie netto jest równe wynagrodzeniu brutto w przypadku osób <26 roku życia	1. Bezpłatny urlop.
	2. Możliwość pracy na niepełny etat czyli mniej niż 40h w tygodniu.	2. Brak możliwości wzięcia zwolnienia lekarskiego oraz zasiłku chorobowego w przypadku zachorowania.
	3. Wynagrodzenie płatne za każdą godzinę pracy co eliminuje problem niepłatnych nadgodzin.	3. Czas pracy na podstawie umowy zlecenie nie jest wliczany do stażu pracy.
	4. Brak ograniczenia prawnego co do długości urlopu, wystarczy porozumienie ze Zleceniodawcą.	4. Wynagrodzenie za nadgodziny jest wypłacane na podstawie 100% wartości zwykłej stawki godzinowej, a nie jak ma to miejsce w przypadku umowy o pracę kiedy jest to wartość >100% wartości godzinowej.
	5. Krótszy niż w przypadku umowy o pracę okres wypowiedzenia umowy w przypadku niezadowolenia z zatrudnienia.	5. W przypadku zwolnienia krótki czas wypowiedzenia co najczęściej zmusza do pozostawania bezrobotnym przez pewien okres, ponieważ znalezienie nowego miejsca pracy zajmuje trochę czasu.
Umowa o pracę	1. Płatny urlop w wymiarze 20 dni – jeżeli pracownik jest zatrudniony krócej niż 10 lat, 26 dni – jeżeli pracownik jest zatrudniony co najmniej 10 lat	1. Niższe wynagrodzenie netto (na rękę)
	2. Ubezpieczenie zdrowotne i płatne zwolnienie chorobowe	2. Mniejsza elastyczność zatrudnienia niż w przypadku umowy zlecenia – zazwyczaj ściślej określone godziny pracy lub miejsce pracy
	3. Odkładanie na emeryturę bezpośrednio z wynagrodzenia	3. Ograniczone pole do negocjacji warunków umowy o pracę
	4. Stabilność zatrudnienia - wymagany prawem pracy okres wypowiedzenia, w zależności od długości okresu zawartej umowy	4. Trudności w zwolnieniu, związane z wymaganym prawem okresem wypowiedzenia, w zależności od długości okresu zawartej umowy
	5. Dodatkowe benefity, często oferowane przez pracodawcę w obszarze m.in. podnoszenia kwalifikacji, prywatnych ubezpieczeń lub karty fitness	5. Wyższe nakłady po stronie pracodawcy, a co za tym idzie nie zawsze preferowana przez pracodawców forma zatrudnienia

Formy oszczędzania lub inwestycji oraz ich zalety i wady

Forma oszczędzania	zalety	wady
Konto oszczędnościowe	1. relatywna łatwość dostępu do środków 2. zazwyczaj bezpieczne i chronione przez system gwarancji depozytów 3. proste w zarządzaniu i zrozumieniu	1. niskie oprocentowanie w porównaniu do innych form inwestowania 2. podatność na inflację, która może zmniejszyć rzeczywistą wartość oszczędności 3. ograniczenia w dostępie do środków w zależności od typu konta
Obligacje Skarbu Państwa	1. uważane za jedne z najbezpieczniejszych instrumentów inwestycyjnych 2. regularne odsetki 3. poparcie i gwarancja Państwa	1. relatywnie niskie stopy zwrotu 2. długi okres trwania inwestycji 3. zależność od stabilności ekonomicznej państwa
Pożyczka osobom trzecim	1. potencjalnie wyższa stopa zwrotu 2. elastyczność warunków pożyczki	1. wyższe od innych form ryzyko nieodzyskania pieniędzy 2. brak regulacji i zabezpieczeń prawnych 3. możliwość konfliktów z pożyczkobiorcą
Inwestowanie na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie	1. potencjał wysokich zysków 2. różnorodność dostępnych instrumentów 3. płynność inwestycji	1. potrzeba wiedzy i umiejętności do efektywnego inwestowania 2. zmienność rynku 3. ryzyko straty kapitału
Granie na rynku Forex	1. ogromny potencjał zysków 2. rynek otwarty 24h na dobę przez 5 dni w tygodniu 3. duże możliwości dźwigni finansowej	1. wysokie ryzyko straty kapitału 2. rynek wymaga głębokiej wiedzy i doświadczenia 3. duże wpływy czynników zewnętrznych
Lokata bankowa	1. bezpieczeństwo inwestycji 2. gwarantowany zwrot kapitału 3. regularne odsetki	1. niskie oprocentowanie 2. brak dostępu do pieniędzy na czas trwania lokaty 3. podatność na inflację
Przechowywanie gotówki w domu	1. szybki dostęp do środków 2. brak konieczności korzystania z usług bankowych	1. brak oprocentowania 2. ryzyko kradzieży czy utraty 3. podatność na inflację
Granie na rynku kryptowalut	1. wysoki potencjał zysków 2. rosnące zainteresowanie rynkiem	1. ekstremalna zmienność rynku 2. ryzyko utraty inwestycji 3. brak regulacji i nadzoru
Inwestycja w złoto	1. zachowuje wartość w czasach kryzysów 2. uważane za bezpieczną przystań dla inwestorów 3. uniwersalny środek wymiany na całym świecie	1. koszty przechowywania 2. brak dochodów w formie dywidendy czy odsetek
Inwestycja w dzieła sztuki	1. potencjał znaczącego wzrostu wartości 2. estetyczna wartość oraz prestiż posiadania dzieła sztuki	1. trudność w ocenie wartości 2. brak płynności inwestycji 3. ryzyko zniszczenia czy kradzieży

Projekt „Biznes dla nastolatków” dofinansowany ze środków budżetu państwa przyznanych przez Ministra Edukacji i Nauki w ramach programu „Nauka dla Społeczeństwa II”

Awersja do ryzyka - oznacza brak chęci do podejmowania nadmiernego ryzyka. Osoby cechujące się awersją do ryzyka wolą inwestować w instrumenty niskoryzykowane z określoną stopą zwrotu z inwestycji niż w instrumenty ryzykowne, które mają szansę przynieść jej większe zyski, lecz jednocześnie niosą za sobą ryzyko, iż stracą na takowej inwestycji.

Najlepszymi rozwiązaniami dla osób cechujących się awersją do ryzyka są między innymi: konta oszczędnościowe, lokaty bankowe, obligacje korporacyjne lub skarbu państwa. Wszystkie te instrumenty cechuje znana wcześniej stopa zwrotu z inwestycji oraz bardzo niskim ryzykiem niepowodzenia inwestycji.

Pytania podsumowujące lekcję:

1. Jaką formę zatrudnienia byście sami wybrali i co byłoby najważniejsze dla Was?
2. Co Was najbardziej zaskoczyło podczas porównań?
3. Jaki macie stosunek do ryzyka?